

szabad kirúgni, különben felbomlik menten az egyéni élet. Honnan szerzhette ezt a szemléletet? Regénye a budapesti magánhivatalnokok életét adja hátterül. Csakugyan így volna ez a malmok tekintélyes tisztviselői között?

El kell hinnünk, hiszen Molnár Ákos lelkiismeretes és hívő író, kinek minden sora irodalmi súlyra törekszik. Belehelyezkedünk ezért abba a megváltozhatatlanba, hogy valamely jó házasságra az asszony rövid kis elutazásával rászakad a végzet. Ami törvénybontási szándék a látszólagos boldogság szelíd parazsa mögött felgyülemlott a férjben, gát nélkül elárad és viszi szegényt vesztébe. Azok a bírálók, kik Molnár Ákos regényét a Pantheon Mikszáth Kálmán-díjával tüntették ki, megvesztegetődtek attól az írásművészettől, mellyel a szerző a végzet filmjét pár nap alatt lepergeti; az olvasó maga is ennek az elhithető erőnek hatását érezve, mohón szalad a történeten végig és eszébe sem jut kételkedni az indítás valószínűségében. A regény kifejezőmódja világos, stílusában van valami megkapó egyszerűség. Elbágyadva tesszük le a könyvet a végén, bennünket is összekínó Homolács Albinnak, a regény hősének sorsa. Emellett még mindenki jó is a regényben, az igazgató megbocsátja a sikkasztást, a rossz nő sokkal jobb a hírénel és valamennyien a családiasság és erkölcs nevében beszélnek. A jó házasság ilyenformán hiánytalanul jönak igazolódik, csak épen nem embereknek való.

Kísérletképen elolvastattam Molnár Ákos regényét egynéhány ismerősömmel. A hatás csaknem mindegyiknél ugyanaz volt: már az elején fejüket csóválták, hanem azért kíváncsian olvasták végig; megütődtek rajta, de erősen érdekelte őket. Az következik ebből, hogy Molnár Ákos tud írni és lélekrajza visszhangra talál az olvasókban. Ezzel az író már elérte mű-

vészi célját, igazi jutalmát megkapta. A bíráló pedig új regényt vár, egybészínezésűt, hogy teljesebb képet kaphasson és kapjon. *Kilián Zoltán.*

Finta Sándor: Szívünk miséje. Mintha magyarnyelvű misét olvasnánk e verseskönyv alázatos ritmusokkal telerótt lapjain! A jámbor, hívő lélek a szív felmagasztosult oltárán a liturgia részleteihez alkalmazkodva pompásan rimelő versekben küldi imáit a Teremtőhöz. Bár csak profán szavak helyettesítik a megszentelt szövegeket, tiszta hitű költő írta le őket és meg is öntözte valamennyit alázatossága könnyűvel.

A *Lépcsőima* gyónása a hús szolgaságából szabadulni igyekvő lélek őszinte vallomása, amely az *Oltárcsóknál* már Istenhez ível:

Oly jó ölelni oltárod, szívem,
Hol együtt zeng ma öröm s rekviem.
Fölötted Isten fényessége leng,
Sugarán csillog lelkeim idelent...

A *Kyrie*-ben emelt kézzel könyörgi:

Ha elvesztettük gyermeki hitünket
És gyermekeinkben szent kezéd büntet.
Uram, irgalmazz nekünk!

A *Dominus vobiscumban* pedig így fordul ki:

Ott ég megint az oltárkőn a csókom,
Mint árva könny szülői koporsókon
S úgy fordulok az emberek szívéhez,
Mint kisgyerek, ki könnyeivel kérdez...

hogy az *Átváltoztatásnál* remegő ajakkal zengje:

Ó, hagyd a lelkem a porban sírni!
Csak testem fogd fel! Nézd, kenyér lett;
Mire a hajam megfehérelt
S oltárrá szépült a szívem!

A szertartások ékesen szóló ragyogását, az orgonák viharos lelkességét, a gregorián-ének fájdalmas fenségét sehol sem érik el ezek a versek és a katolikus szentmise nagy miszti-

kuma is megfakul a mai költő hangszerén. De a prófétai ihlet tömegeket mozgató ereje is beleveszett már az elmúlt korok félelmetesen hátráló távlatába, és ma örömmel kell fogadnunk ezt a tiszta hittel, alázatos szívvel írt könyvet nemcsak magában hordott költői értékei, hanem jószándéka miatt is, mert mint kinyújtott mutatóujj, úgy mutat a Mindenütt jelenvaló felé, akiről hitetlen korunk egyre jobban megfélekedezik. *Majthényi György.*

A könyvnyomtatás Magyarországon a XV. és XVI. században. Irta: *Gulyás Pál.* I. füzet. 89 szövegközi hasonmással és 32 képes melléklettel. Budapest, 1929. Nagy 4°, 120 l. A M. N. Múzeum Barátainak Egyesülete támogatásával kiadja az Országos Széchényi Könyvtár. A teljes mű előfizetési ára 60 pengő, bolti ára 80 pengő. — Manapság, mikor a rádió közvetítésével a gondolat szinte megszületése pillanatában közkinccsé válhatik, alig tudjuk elképzelni, mily nehézséggel járt 4—500 évvel ezelőtt az ismeretszerzés. Pedig könnyű belátni, hogy annak idején az élő szó korlátolt hatóereje és a kéziratok drágasága miatt a tudásvágy kielégítése csak a kiváltságosak előjoga lehetett. Ez, a haladást lassító helyzet egyszeriben megváltozott, midőn a XV. század közepe felé rájöttek a könyvnyomtatás, vagy mint akkor mondták, a mesterséges írás titkára. E művelődési szempontból oly fontos találmány két első századának magyarországi állapotával foglalkozik a címben írt szép kiadvány, mely a tárgyra vonatkozó gazdag irodalom és a vele kapcsolatos illusztratív anyag felhasználásával a kérdésről igen jó összefoglaló képet nyújt.

Nem voltunk ugyan eddig sem teljesen tájékozatlanok ez irányban, mert a különböző nyomdatörténetek és könyvészeti egybeállítások elég részletes útbaigazítással szolgáltak, hiányzott azonban egy olyan áttekintés,

mely a legfontosabb adatok helyi és időrendi csoportosításával az érdeklődést rövid úton kielégítve, a szükséghez képest a további vizsgálódás forrásaira is rámutasson. E hiányon segít most Gulyás Pál nagybecsű munkája, amely tömör, de azért igen világos, kritikailag megalapozott ismertetését adja a tárgyával összefüggő kérdéseknek.

Művéből kitűnik, hogy a kutatás mai állása szerint — amint eddig is tudtuk —, a könyvnyomtatás valószínű feltalálója a mainzi származású Gutenberg János (1400—1468) volt, aki találmánya értékesítése céljából egy Fust János nevű aranyművessel szövetkezett s előbb kisebb terjedelmű szövegek sokszorosításával kísérletezett. Ezek közül az első ismert darab egy, az utolsó ítéletet gyöngé német versekben megéneklő egyleveles nyomtatvány, amely később egy Szibilla-könyv töredékeinek bizonyult. (1444—1445 táján.)

Nálunk Hollandiát, Spanyolországot, Angliát megelőzve 1472 vége felé keletkezett az első nyomda, melyet Karai László budai prépost költségén a római német nyomda munkásainak egyike, Hess András állított föl. Legelső terméke egy 69. kis ívrét-alakú iapra terjedő, címlap és lapszámozás nélküli, latin nyelvű magyar történeti mű, mely a tudományos köztudatban *Budai Krónika* (1473) néven ismeretes. Következtetés alapján sejthető, hogy kétszázhetvenöt példányban jelent meg; közülök a mai napig tíz darab maradt fenn. Ezenkívül a Hess-féle nyomdának még egy, de már keltezetlen termékét ismerjük: *Szent Vazul legendás könyvét.* Ebből csupán az az egyetlen példány került el az enyészetet, melyet a bécsi Nemzeti Könyvtár őriz.

A nyomda további sorsáról egészen kétségtelen adatunk nincs. Vannak ugyan, akik még egy-két sajtótermékről azt hiszik, hogy innen került ki, ez